

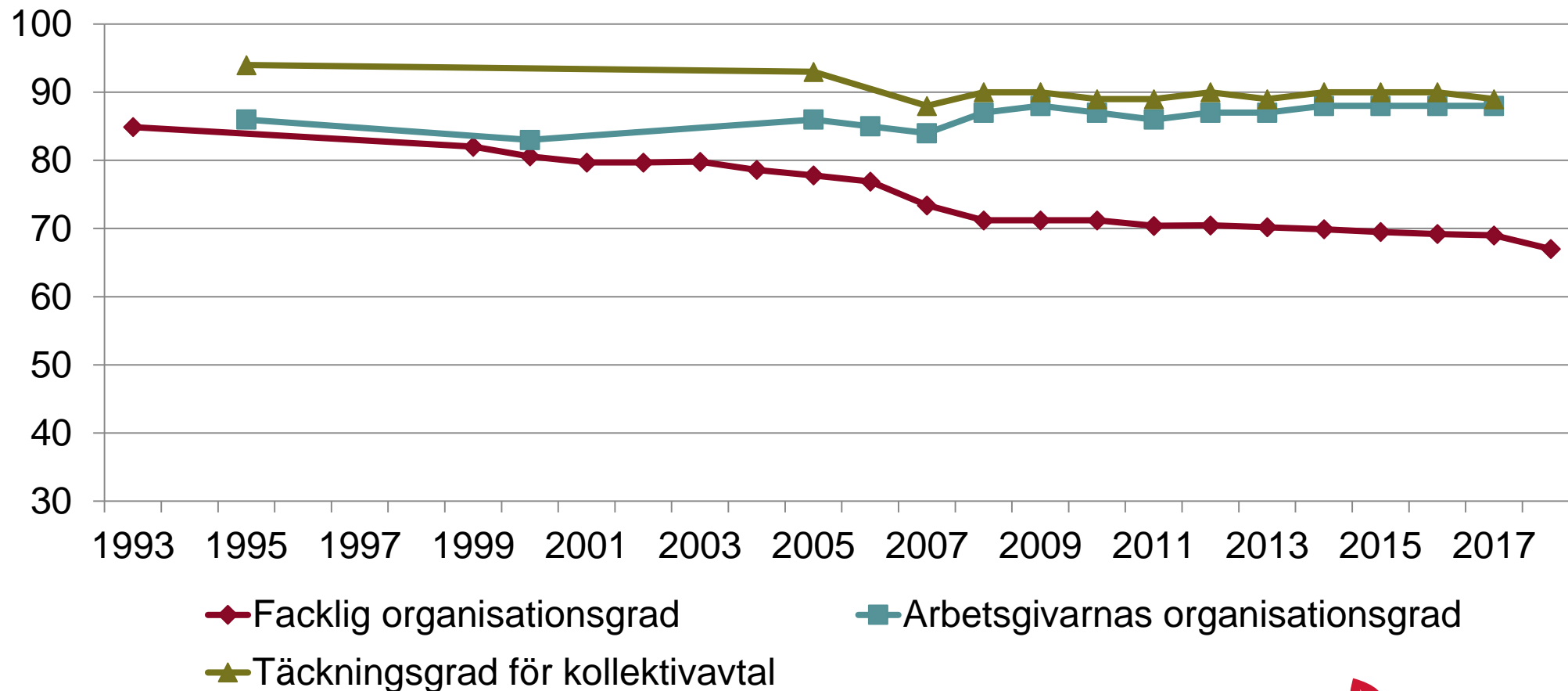
Kollektivavtalens täckningsgrad och organisationsgraden på arbetsmarknaden

Lars Calmfors

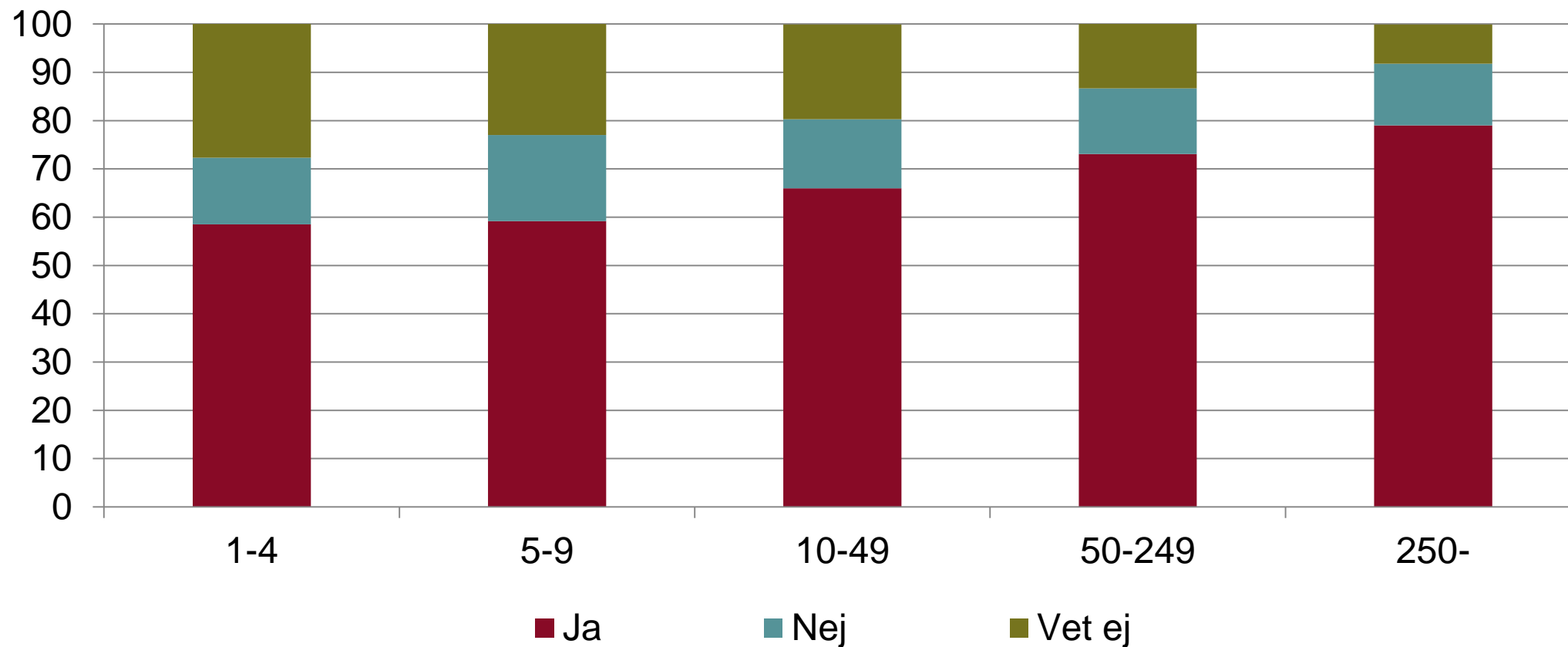
Saltsjöbadsavtalet 80 år

12/3-2019

Täckningsgrad för kollektivavtal samt organisationsgrad för fack och arbetsgivare i Sverige, anställda 16-64 år, procent

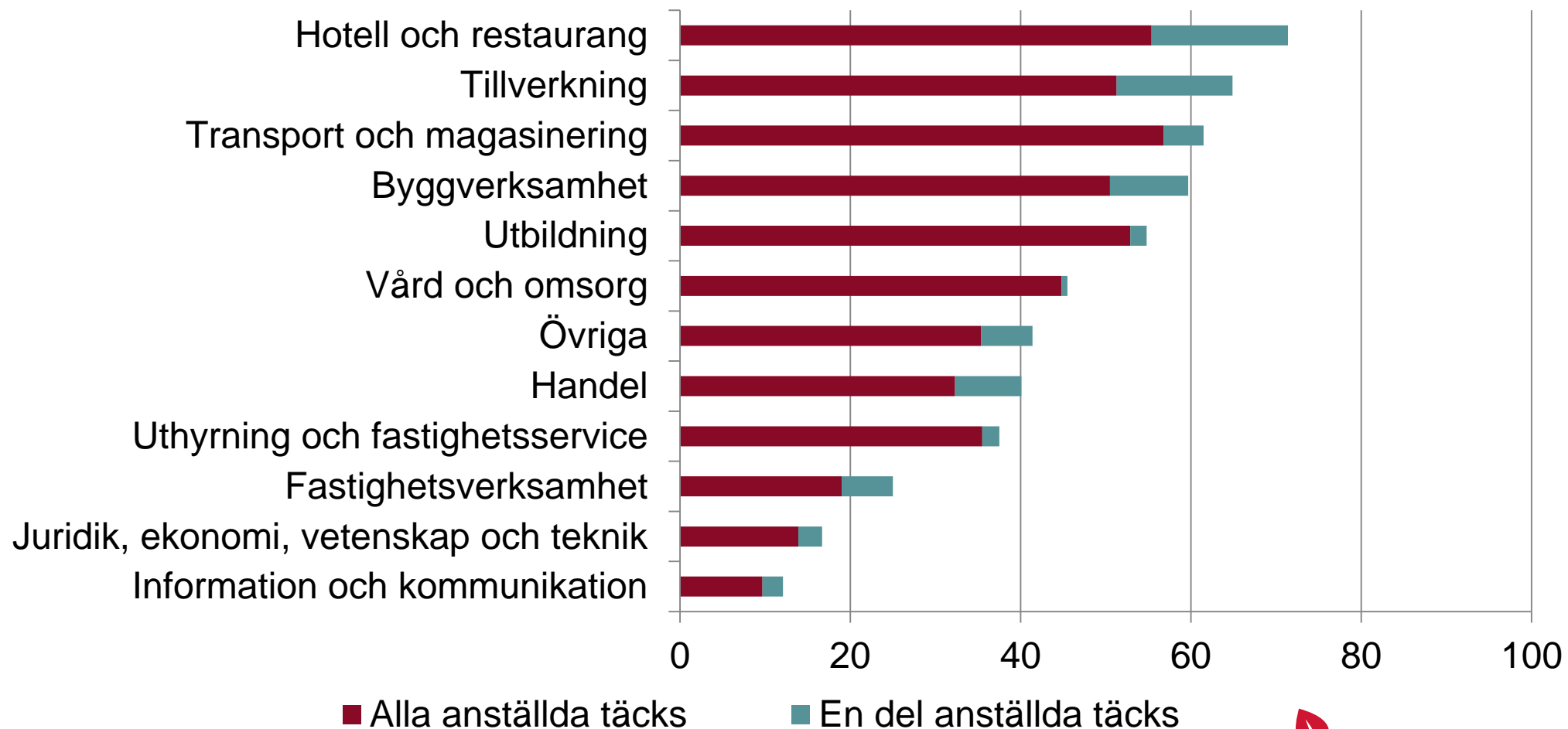
Andel av företag med kollektivavtal som fortsatt skulle vilja ha avtal om fackets möjligheter att tvinga fram avtal försvagades, efter antal anställda, procent

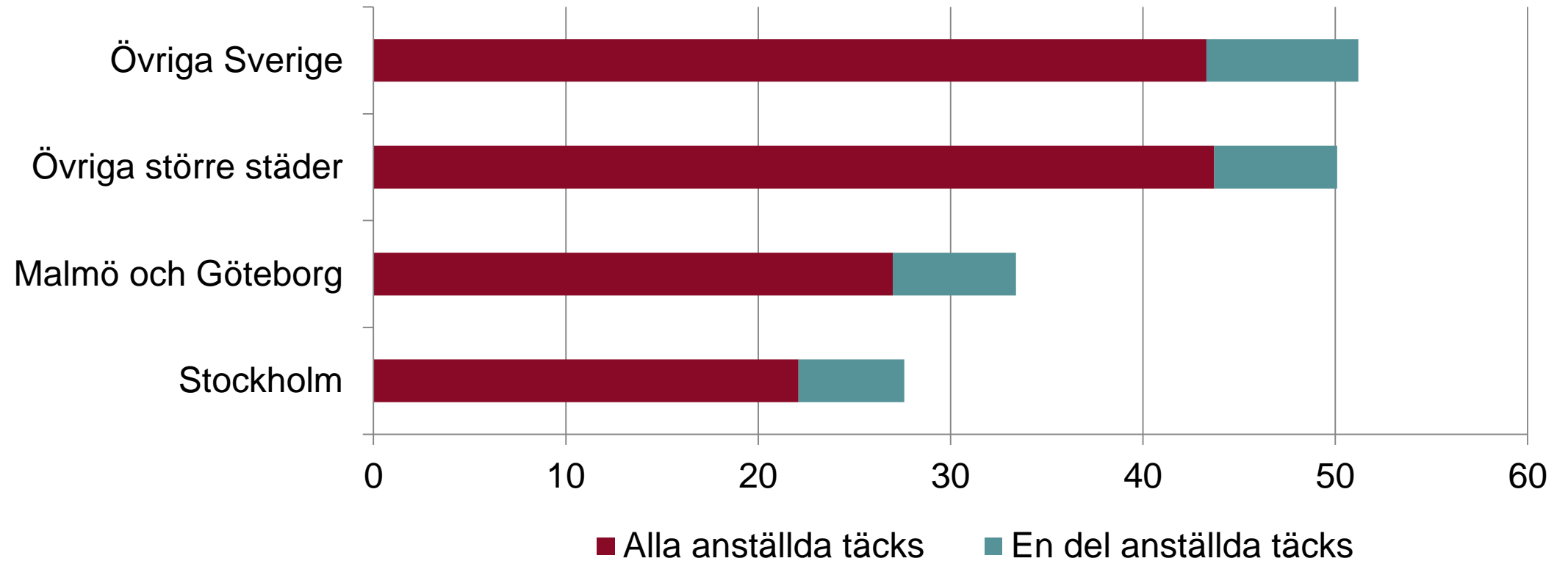
Vilka fördelar ser företagen med kollektivavtal?

- **Inte** att de erbjuder ett färdigt paket för löner och andra anställningsvillkor
- Ger företaget ett gott anseende
- Ger bra relationer med de anställda
- Osäkert fundament för kollektivavtalssystemet
 - social norm om att företag "ska ha kollektivavtal"
 - vad händer med normen med en lägre facklig organisationsgrad?

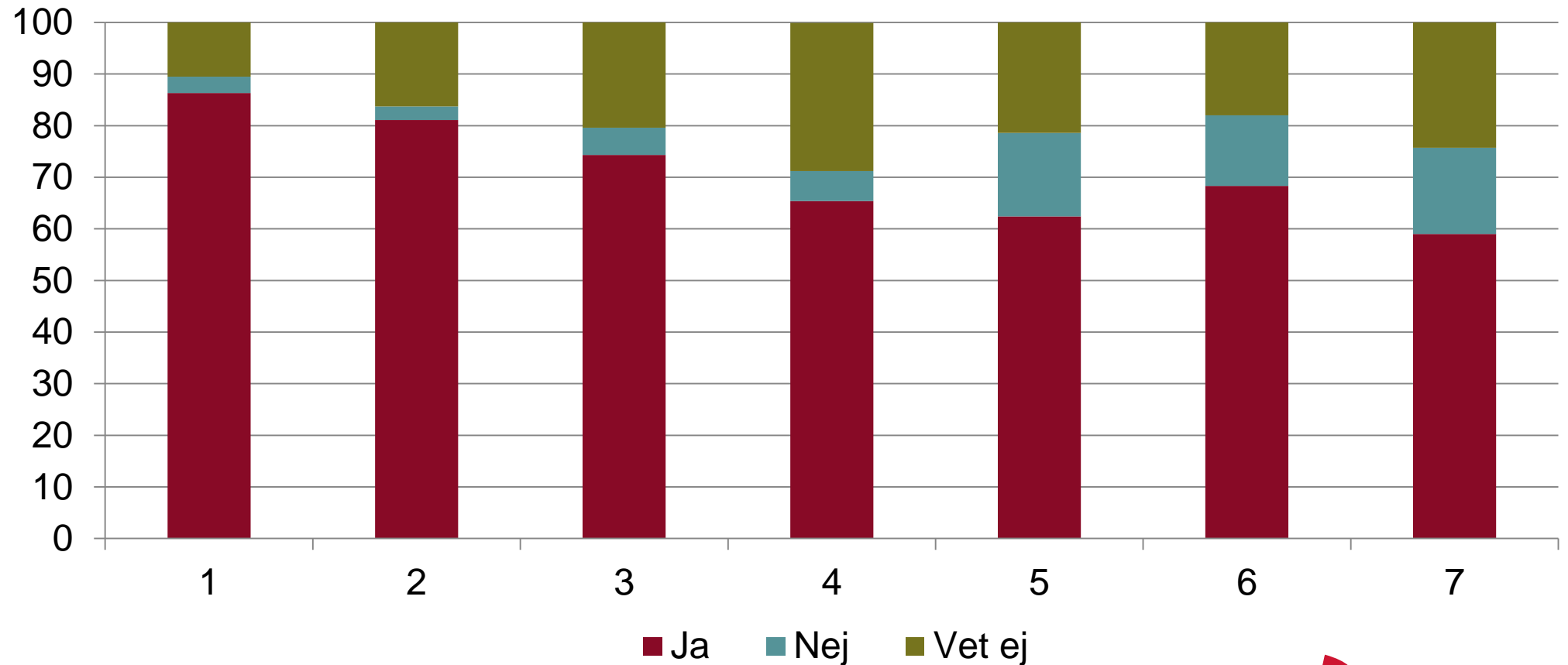
Kollektivavtalens täckningsgrad efter bransch

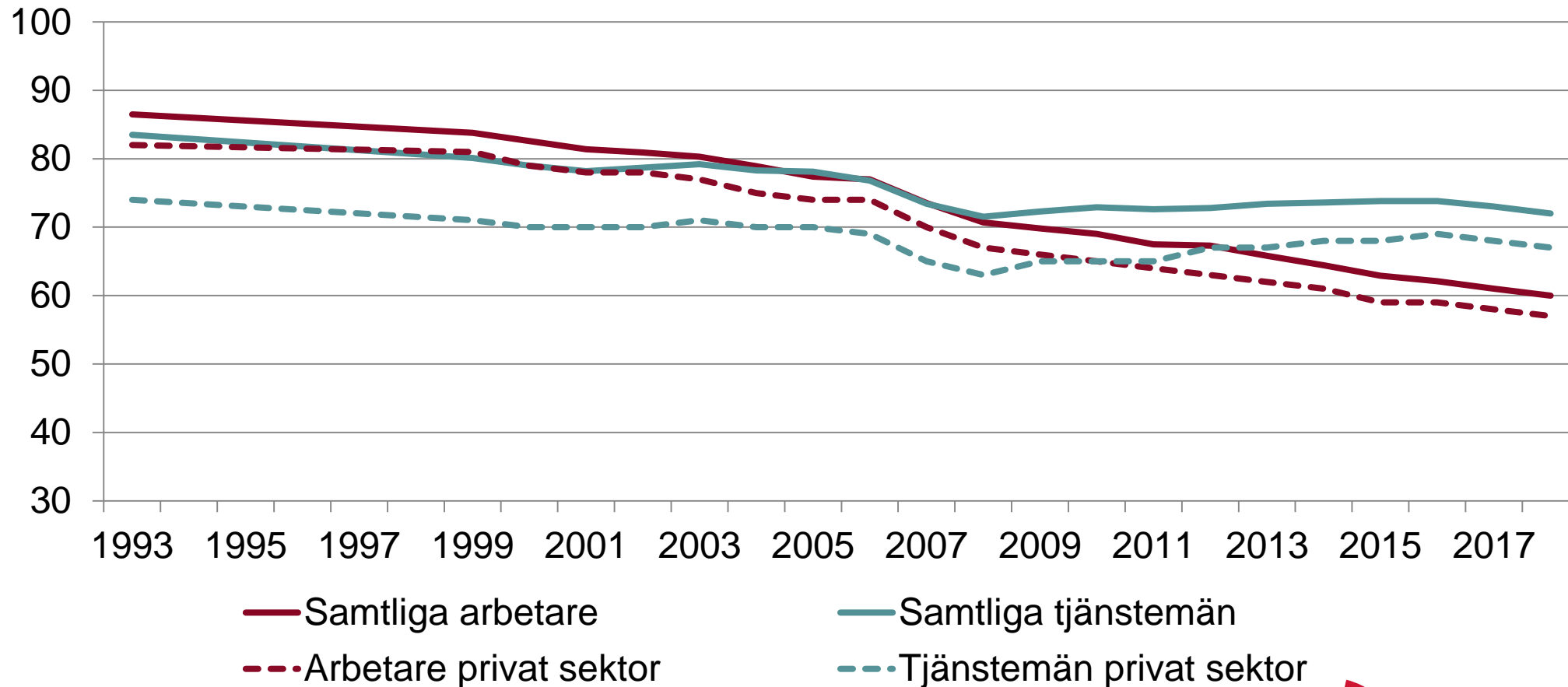
Kollektivavtalens täckningsgrad efter region

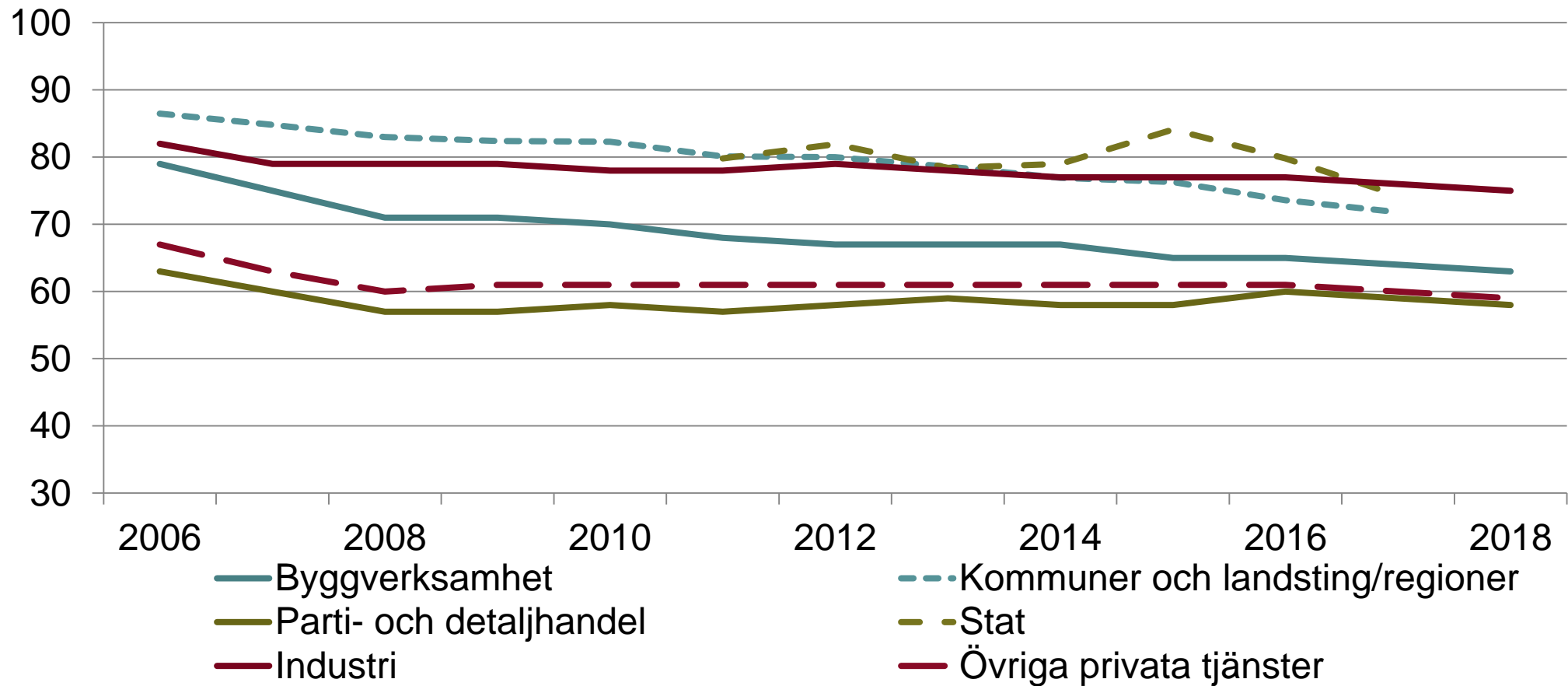
Andel företag med avtal som fortsatt skulle vilja ha det om fackets möjligheter att tvinga fram avtal försvagades, efter avtalskonstruktion

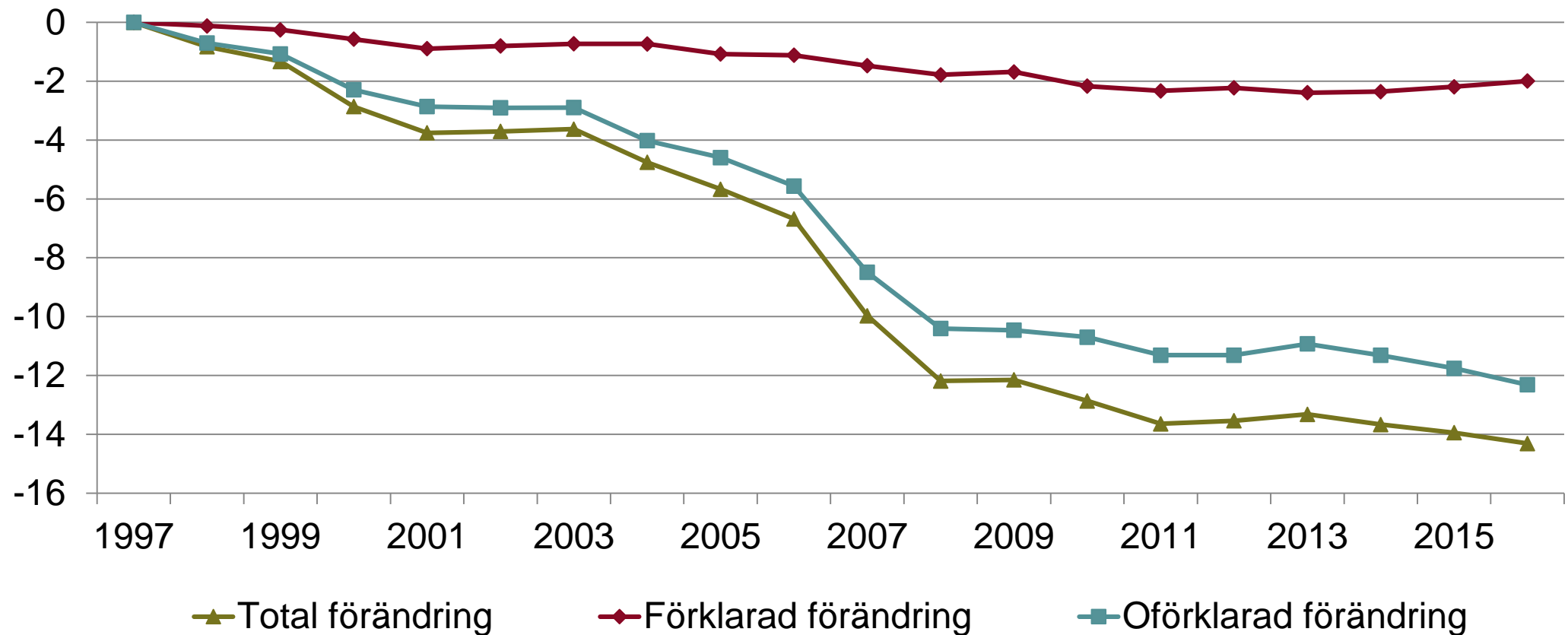
Facklig organisationsgrad bland arbetare och tjänstemän 16-64 år, procent

Facklig organisationsgrad bland anställda 16-64 år efter sektor/bransch, procent

Förklarad och oförklarad förändring i facklig organisationsgrad 1997-2016, procentenheter

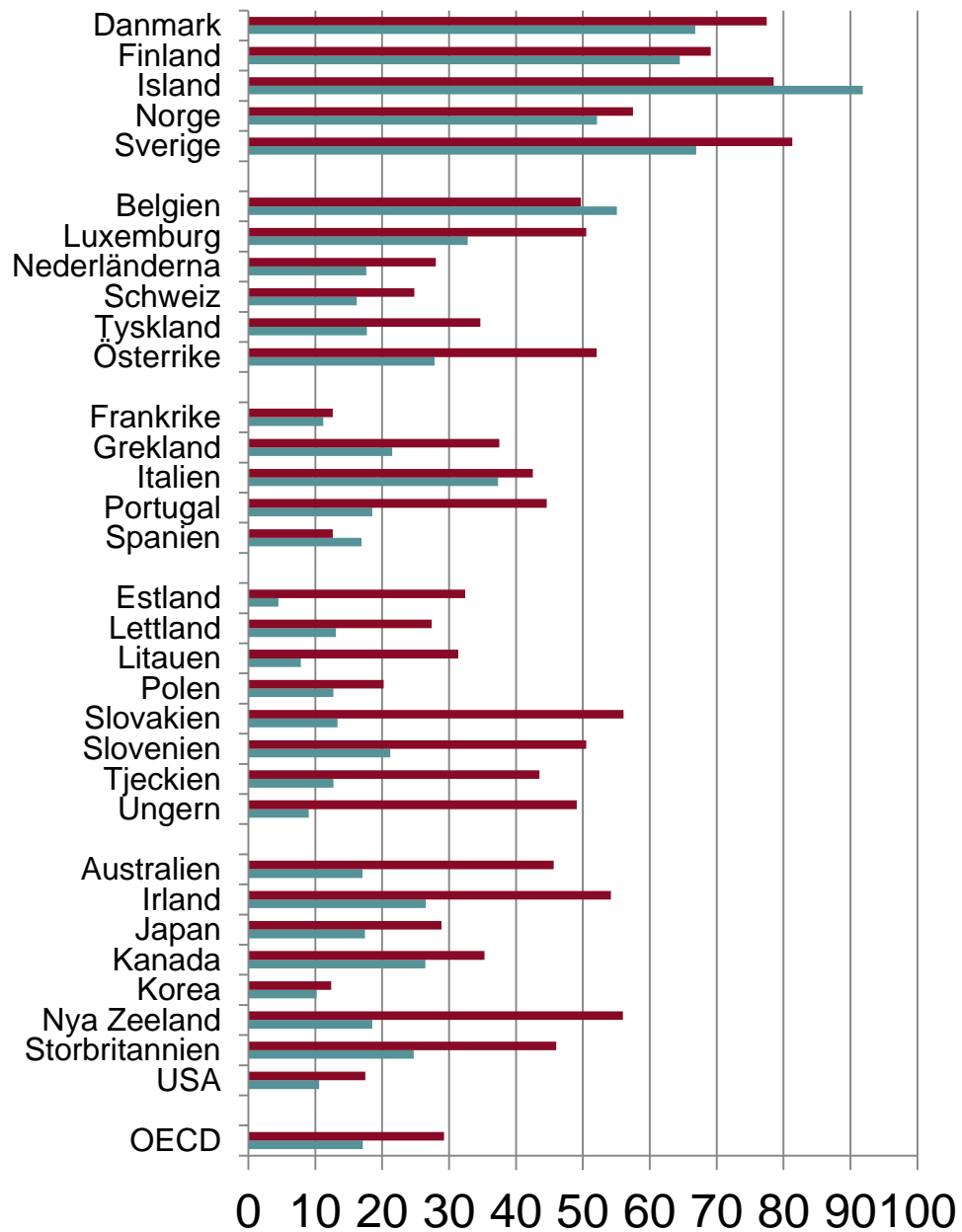

Utvecklingen i Tyskland

- 1985 nästan lika hög täckningsgrad för kollektivavtalen som i Sverige
- Idag är täckningsgraden under 60 procent
- Samtidigt har den fackliga organisationsgraden fallit under 20 procent

Fripassagerarproblemet

- Icke-medlemmar har samma anställningsvillkor som medlemmar
- Selektiva förmåner
 - stöd vid individuella löneförhandlingar
 - inkomst- och andra försäkringar
- Har tjänstemannafacken varit bättre än LO-facken på att erbjuda selektiva förmåner?
- LOs koppling till Socialdemokraterna?
- Fackligt medlemskap inte längre social norm som det innebär en "kostnad" att bryta mot

Facklig organisationsgrad i olika länder

- Tidigaste år
- Senaste år

Bob Dylan i *Union sundown* (1983)

*“The unions are big business, friend.
And they’re goin’ out like a dinosaur”.*

- Så kommer det inte att gå i Sverige.
- Men det finns en utmaning, främst för LO-facken.
- Hög facklig organisationsgrad är en central del av den svenska arbetsmarknadsmodellen.